

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 363/2012-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. augusta 2012 predbežne prerokoval sťažnosť E. L., B.; F. H. B.; J. L., B.; M. L. D.; R. L., D.; B. P. D.; A. L., B.; P. L., B.; PhDr. G. L., B.; P. L., B.; Mgr. A. N., B.; Ing. Ľ. L., B.; O. L., B.; J. L., B.; M. S. B., a H. P. B., zastúpených advokátkou JUDr. H. L., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Co 125/2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť E. L., F. H., J. L., M. L., R. L., B. P., A. L., P. L., PhDr. G. L., P. L., Mgr. A. N., Ing. Ľ. L., O. L., J. L., M. S. a H. P. o d m i e t a pre jej neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. júna 2012 doručená sťažnosť E. L., F. H., J. L., M. L., R. L., B. P., A. L., P. L., PhDr. G. L., P. L., Mgr. A. N., Ing. Ľ. L., O. L., J. L., M. S. a H. P. (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Co 125/2011.

2. Sťažovatelia v sťažnosti okrem iného uviedli, že *«... podali dňa 10. septembra 2003 žalobu vo veci ochrany vlastníckeho práva proti H. Toto konanie bolo rozhodnuté dňa 8. decembra 2006 rozsudkom Okresného súdu Bratislava I. Do dnešného dňa však nebolo právoplatne rozhodnuté o trovách konania a právneho zastúpenia, a teda navrhovatelia, napriek tomu, že súdny spor vyhrali, ešte 6 rokov po jeho skončení nemajú náhradu nákladov, ktoré museli vynaložiť pri domáhaní sa ochrany svojich vlastníckych práv...»*

Pri vyčísľovaní trov konania a právneho zastúpenia na Okresnom súde Bratislava I. zo dňa 4. augusta 2010, tento rozhodol, že: „odporca je povinný nahradiť navrhovateľovi v 1. až 18. rade trovy konania vo výške 66.740,09 EUR k rukám právnej zástupkyne navrhovateľov, a to v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti toho uznesenia. Voči tomuto rozhodnutiu bolo zo strany navrhovateľov podané odvolanie ...“

Okresný súd Bratislava I. však následne vydal nové rozhodnutie o trovách konania, ktorým nerešpektoval vyjadrenie súdu vyššieho stupňa (Krajský súd Bratislava), ktorý mal byť preň právne záväzný. Z tohto dôvodu sa sťažovatelia opätovne odvolali na Krajský súd Bratislava, a to dňa 29. septembra 2011...

Do dnešného dňa však nebolo vo veci rozhodnuté, a to ani napriek tým skutočnostiam, že Krajský súd Bratislava už raz v tej istej veci rozhodol, a že mu teda musí byť známa právna podstata prípadu. Predmetný prípad sa dostal na rozhodovanie rovnakému sudcovi, ktorý ho už raz rozhodoval 31. mája 2011, a teda bol plne oboznámený s podstatou prípadu.»

3. Sťažovatelia ústavnému súdu navrhli, aby vydal nález tohto znenia:

„Základné právo sťažovateľov, a to právo na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bolo porušené postupom Krajského súdu Bratislava v konaní o odvolaní vedenom pod sp. zn. 6 Co 125/2011.

Ústavný súd prikazuje Krajskému súdu Bratislava, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Co 125/2011 konal bez zbytočných prietáhov.

Ústavný súd priznáva sťažovateľom spoločne a nerozdielne primerané finančné zadosťučinenie v sume 3.000 EUR, ktoré im je Krajský súd Bratislava povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu na účet právneho zástupcu sťažovateľov...

Ústavný súd priznáva sťažovateľom spoločne a nerozdielne náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 2278,72 EUR, ktorá je splatná do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu na účet právneho zástupcu sťažovateľov...“

II.

4. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

5. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom

prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

6. V sťažnosti je oddelený petit od jej ostatných častí. Ústavný súd je podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný návrhom na začatie konania. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovateľ domáhal. Ústavný súd môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv (čl. 2 ods. 2 ústavy). V tomto ohľade sťažovatelia (kvalifikovane zastúpení advokátom) namietali prietahy (iba) v rámci odvolacieho konania pred krajským súdom.

7. Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov. Podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nespĺnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nespĺnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

8. Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 21/99, IV. ÚS 153/03, I. ÚS 33/05), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prietahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. Ústavný súd preto o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, koná iba za predpokladu, ak sťažovateľ preukáže, že využil možnosť podať sťažnosť na prietahy v súdnom konaní podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o súdoch“), alebo ak sa preukáže, že sťažovateľ túto podmienku nespĺnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

9. Podľa názoru ústavného súdu sa podanie sťažnosti na prietahy v konaní v zmysle zákona o súdoch zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných práv,

ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj so základným právom na konanie bez zbytočných prieťahov (napr. IV. ÚS 153/03, IV. ÚS 278/04). Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými prieťahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných prieťahov a ustanovuje za také prieťahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 citovaného zákona]. Podobne aj zákon o súdoch v § 64 ods. 1 ustanovuje, že „Účelom vybavovania sťažnosti je zistiť, či v danej veci boli spôsobené prieťahy v konaní...“. V zmysle prvej vety druhého odseku citovaného zákonného ustanovenia „Orgán, ktorý vybavuje sťažnosť, je povinný na účel zistenia stavu veci prešetriť všetky skutočnosti...“. Napokon podľa tretieho odseku predmetného zákonného ustanovenia „Ak orgán poverený vybavovaním sťažnosti zistí, že sťažnosť je dôvodná, prijme a zabezpečí vykonanie opatrení na odstránenie nedostatkov, ak je to potrebné, vyvodí za vzniknuté nedostatky voči zodpovedným osobám dôsledky...“.

10. V súvislosti s tým ústavný súd poznamenáva, že vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je oprávnený podľa osobitných predpisov, je jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom. Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

11. Ústavný súd z obsahu sťažnosti a priložených príloh zistil, že sťažovatelia doručili krajskému súdu sťažnosť na prieťahy v konaní krajského súdu 3. mája 2012, ktorú

podpredseda krajského súdu uznal za dôvodnú v liste sp. zn. Spr. 2119/2012 z 15. mája 2012. V odpovedi podpredsedu krajského súdu sťažovateľom na ich sťažnosť na prieťahy v konaní sp. zn. 6 Co 125/2011 tvoriacej prílohu sťažnosti je okrem iného uvedené: „... spis Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 11 C 10/2004 bol prvýkrát predložený Krajskému súdu... dňa 15. 10. 2010 a bola mu pridelená sp. zn. 6 Co 343/2010, pričom dňa 31. 05. 2011 tunajší súd uznesením č. k. 6 Co 343/2010-424 uznesenie súdu I. stupňa v napadnutej časti zrušil a vec vrátil mu v tomto rozsahu na ďalšie konanie. Vec po druhý raz napadla na Krajský súd... dňa 12. 9. 2011 a bola jej pridelená sp. zn. 6 Co 125/2011...

Súčasne podotýkam, že vec sp. zn. 6 Co 125/2011 bude prevedená do režimu sledovania vecí podpredsedom krajského súdu až do vrátenia spisu súdu prvého stupňa, pričom vyzvem konajúceho predsedu senátu, aby neodkladne prijal ďalšie opatrenia na odstránenie vzniknutých prieťahov v konaní.“

12. Podľa názoru ústavného súdu podanie sťažnosti predsedovi krajského súdu (3. mája 2012) v krátkom čase pred podaním sťažnosti ústavnému súdu (6. júna 2012) sa javí byť iba formálnym úkonom, ktorému nemožno pripísať účinky, ktoré by inak taká sťažnosť mohla mať, ak by podpredseda krajského súdu dostal primeranú (rozumnú) lehotu na prijatie opatrení proti zbytočným prieťahom vo veci samej (m. m. IV. ÚS 306/04, III. ÚS 78/05, IV. ÚS 194/05), ktoré, mimochodom, podpredseda krajského súdu zrejme aj prijal, keďže následne (15. júna 2012) krajský súd v merite veci rozhodol a spis 19. júna 2012 vrátil Okresnému súdu Bratislava I .

13. Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 21/99, IV. ÚS 153/03, I. ÚS 33/05), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prieťahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov.

14. Z uvedených dôvodov ústavný súd po predbežnom prerokovaní sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol pre jej neprípustnosť.

15. Aj keby ústavný súd sťažnosť neodmietol pre jej neprípustnosť, bolo by ju potrebné odmietnuť aj z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti. Z judikatúry ústavného súdu totiž vyplýva, že nie každý zistený priet'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02, I. ÚS 154/03, IV. ÚS 147/04, IV. ÚS 221/05). V prípade, keď ústavný súd zistil, že charakter postupu všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné priet'ahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru, nevyslovil porušenie základného práva zaručeného v tomto článku (napr. II. ÚS 57/01, IV. ÚS 110/04), prípadne návrhu buď nevyhovel (napr. I. ÚS 11/00), alebo ho odmietol ako zjavne neopodstatnený (napr. I. ÚS 17/01, I. ÚS 41/01, I. ÚS 57/01, IV. ÚS 221/05).

16. Vzhľadom na uvedené, najmä na dĺžku konania vedeného pred krajským súdom pod sp. zn. 6 Co 125/2011 (viac ako 9 mesiacov), ktorá sama osebe nemá takú ústavne relevantnú intenzitu, aby bolo možné po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie konštatovať porušenie základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote, by bolo potrebné odmietnuť sťažnosť smerujúcu proti postupu krajského súdu aj z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. augusta 2012